

СТАН ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

ДВНЗ «Мелітопольський промислово-економічний коледж»

Не потребує доказів той факт, що основні засоби є найнеобхіднішими та найбільшими активами будь-якого промислового підприємства. Без них виробничий процес є абсолютно неможливим. Тому постійний нагляд за станом основних засобів, їх попереджувальне технічне обслуговування та підтримка в дієпридатному стані, безперервне оновлення та модернізація знаходяться під пильним наглядом товаровиробників. Бо саме стан цих активів дозволяє підприємствам випускати конкурентоспроможну продукцію, а в кінцевому результаті отримувати достатній для подальшого розвитку розмір прибутку.

За даними державної статистики України первісна (переоцінена) вартість основних засобів зростала досить великими темпами. Окремо розраховано темпи приросту первісної вартості основних засобів в 2001-2014 роках. Темпи приросту теж мали тенденцію до щорічного зростання до 2010 року. А вже в 2011- 2014 роках темпи приросту знизилися в декілька разів. Але це пояснюється тим, що до статистичних даних перестали включати вартість основних засобів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Незважаючи на приріст вартості основних засобів, їх реальний стан практично не покращується. Починаючи з 2006 року ступінь зносу перевищив 50% і збільшується надалі, і взагалі в 2014 році загальний ступінь зносу основних засобів України склав 83,5%. Стан основних засобів окремо в промисловості країни дещо виділяється із загальної картини. При загальному ступені зносу у 83,5%, в промисловості він трохи менший — 60,3%. Менший за все ступінь зносу саме в переробній промисловості — 56,9%, а найбільший у добувній — 65,3%.

У 2013- 2014 роках майже 2/3 від вартості — це доля основних засобів, які використовуються в сфері транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності. В ці роки вартість основних засобів збільшилася з 61,6 до 70,9% в структурі. Це логічно, бо, по-перше, Україна є транзитною державою і тому транспортна інфраструктура переважає в народному господарстві. І, по-друге, як відомо, в останні роки стрімко розвивається інтернет - торгівля, що сприяло розвитку поштових та кур'єрських перевезень. Другою за величиною в структурі є промисловість, але її доля знизилась з 16,8 до 14,1% (без зниження вартості основних засобів). Тобто вочевидь зміна курсу країни з промислової держави саме на транзитно-транспортну.

Таким чином, у результаті поверхневого аналізу стану основних засобів України 2000-2014 роках, зроблено наступні узагальнюючі висновки: первісна вартість основних засобів країни постійно зростає, незважаючи на економічні, геополітичні та інші проблеми, але ступінь зносу також досяг критичного рівня; при цьому, ступінь зносу в промисловості хоча і не малий, але значно менший від загальної величини зносу всіх основних засобів. Найменший ступінь зносу в переробній галузі; за останні роки Україна перетворилася з промислової на транзитно-транспортну державу, про що свідчить доля вартості основних засобів по видах діяльності. Що на думку авторів не є позитивною тенденцією. Отже, на даний час тільки один фізичний знос основних засобів є чи не найголовнішим чинником зниження конкурентоздатності вітчизняної промислової продукції. А якщо додати і моральний знос, то майбутнє промисловості стає зовсім непривабливим. До того ж, зважаючи на низьку платоспроможність багатьох підприємств, на низький рівень залучення інвестицій в оновлення основних засобів, можна сказати, що вирішення цих проблем і є першочерговим завданням при розв'язанні проблем української економіки